

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту

Володимир ГОРНИК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність D5 Маркетинг

освітньо-професійна програма Маркетинг та логістика

форма навчання денна, заочна

КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силабусу, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та обліку

С.Мала Світлана МАЛА
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри *фінансів та обліку*

Протокол № 2 від 25.09.2025

Завідувач кафедри Анатолій ПУТІНЦЕВ

Анатолій ПУТІНЦЕВ
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми *Маркетинг та логістика* кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та обліку

С.Мала Світлана МАЛА
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	ОК5 Основи наукових досліджень
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента ОПП
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	Перший рік, перший семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	Кількість кредитів: 3 Загальна кількість годин: 90 Аудиторних годин - 32, з них: Лекційних – 18 годин Семінарські заняття -14 годин Самостійна робота – 58 години
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік
6. Інформація про консультації	Відповідно до графіку навчального процесу
7. Мова викладання	Українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Мала Світлана Іванівна, к. е. н., доцент Доцент кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	моб. тел.: +380964181053, e-mail: mala.svitlana@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	

2. Опис навчальної дисципліни

Мета дисципліни

На основі розроблених в науці принципів та методів пізнання - формування культури та навичок проведення наукових досліджень, оволодіння знаннями основних методів, методики та технології наукового пізнання стосовно задач та практичних проблем діяльності суб'єктів бізнесу з наступним застосуванням цих знань для підготовки наукових досліджень.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна та програмні результати навчання

Загальні та спеціальні компетентності формуються відповідно до інтегральної компетентності - здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

ЗК03. Здатність навчатися і бути сучасно навченим.

ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК09. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати її у практичній діяльності.

Програмні результати навчання:

РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати і пояснювати вплив ендогенних та екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного та міжнародного середовища.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН8. Розуміти, виділяти і описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних процесів у тому числі євроантлантичної інтеграції.

РН13. Підбирати та вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та сутність науки

Поняття «наука»: наука, як діяльність, наука, як результат. Історія зародження та розвитку науки. Об'єкти та суб'єкти науки. Функції науки. Принципи науки. Науковий закон. Наукова теорія. Поняття і категорії науки. Групи наукових знань. Диверсифікація наук. Наукові галузі в Україні.

Тема 2. Теоретичні засади організації наукових досліджень

Поняття наукового дослідження, його мета. Особливості наукових досліджень. Предмет та об'єкт наукового дослідження. Методи наукових досліджень: загальнонаукові, спеціальні. Принципи організації наукових досліджень: творчий підхід, плановість, динамічність, колективність,

самоорганізація. Класифікація наукових досліджень (фундаментальні, прикладні, теоретичні, емпіричні тощо).

Тема 3. Організація наукових досліджень в закладах вищої освіти

Види наукових досліджень в ЗВО. Учасники наукових досліджень в ЗВО: міжнародний та вітчизняний досвід. Види організації наукових досліджень студентів у ЗВО: наукові семінари, наукові теми, наукові гуртки тощо. Впровадження елементів наукових досліджень: практичні, лабораторні, написання кваліфікаційних робіт тощо.

Тема 4. Композиція наукового дослідження

Поняття наукового дослідження, його структура. Етапи виконання наукового дослідження: вибір напрямків та формулювання теми дослідження; наукової новизни, практичної значущості, мети, предмету, об'єкту та завдань дослідження; складання змістовного плану та календарного плану дослідження, вибір методів дослідження.

Тема 5. Оформлення результатів дослідження

Використання інформаційних технологій для створення наукового дослідження. Правила оформлення тексту, таблиць, діаграм, рисунків, інших елементів роботи ДСТУ 3008:2015. Правила оформлення бібліографії: Національні стандарти, міжнародні стилі цитування та посилання, ДСТУ 8302:2015.

Тема 6. Презентація наукових проєктів

Класичні форми представлення наукових розробок. Результати наукових досліджень студентів: есе, тези, доповіді, статті тощо. Етапи створення презентації. Правила оформлення презентації.

Тема 7. Академічна доброчесність

Поняття академічної доброчесності. Нормативна база. Основні принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин. Дотримання академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності. Види академічної відповідальності. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		лекції	семінарські	самостійна робота
Тема 1	15	2	2	8
Тема 2	15	2	2	8
Тема 3	15	2	2	8
Тема 4	16	2	2	10
Тема 5	19	2	4	10
Тема 6	15	2	2	8

Тема 7	15	2	2	8
Усього годин	90	14	16	60

Політика курсу

Політика відвідування. Студент має відвідувати лекційні та практичні/семінарські заняття згідно розкладу, виконувати передбачені види робіт та проходити поточний та семестровий контроль. Роботи, не виконані через відсутність студента на заняттях (окрім робіт, що передбачають колективне виконання, представлення чи обговорення або особливі умови виконання) можуть бути здані під час планових консультацій або через електронну платформу не пізніше, ніж за 10 календарних днів до дати семестрового контролю. При оцінюванні робіт, що здаються з порушенням терміну через відсутність на заняттях без поважних причин, застосовується понижуючий коефіцієнт 0,8.

Політика оцінювання. Оцінювання роботи студента здійснюється окремо за кожну виконану роботу, згідно встановлених критеріїв, в межах максимальної оцінки за цю роботу. Максимальна оцінка та критерії оцінювання за кожен вид роботи доводяться до відома студента на початку курсу.

Оцінювання презентацій, доповідей, опитувань, активності в аудиторії тощо здійснюється після їх представлення або наприкінці аудиторного заняття. Оцінювання своєчасно зданих письмових робіт та тестових контролів здійснюється протягом тижня після їх надання. Результати оцінювання оголошуються в аудиторії або через електронну платформу. Студент має право отримати від викладача пояснення щодо отриманих ним оцінок та висловити незгоду: для оцінок оголошених в аудиторії – безпосередньо після завершення заняття; при оголошенні через електронну платформу – протягом доби після отримання оцінки. При виникненні протиріч та неоднозначності в оцінюванні – вони вирішуються на користь студента. Студент має право опротестувати отриману оцінку у встановленому порядку.

Студент допускається до проходження семестрового контролю за умови, що сума балів, набраних за час проходження курсу та максимальної кількості балів за семестровий контроль, є більшою за 60. Перескладання семестрового контролю у встановленому порядку можливе тільки у випадку, якщо студент отримав незадовільну оцінку.

Політика щодо термінів виконання та перескладання. Виконання робіт має здійснюватися у встановлені та оголошені викладачем строки. Письмові роботи та тестові завдання, не виконані студентом своєчасно або через відсутність студента на заняттях можуть бути здані під час планових консультацій та/або через електронну платформу не пізніше, ніж за 10 календарних днів до дати семестрового контролю. При оцінюванні робіт, що здаються з порушенням терміну, або через відсутність на заняттях без поважних причин, а також робіт, повернутих на доопрацювання через суттєве порушення формальних вимог або вимог академічної доброчесності, застосовується понижуючий коефіцієнт 0,8.

З дозволу викладача, студент має право один раз повторно виконати завдання з метою підвищення оцінки. Якщо отримана при перескладанні оцінка є нижчою за попередню, то результат визначається як середнє двох оцінок.

Перескладання доповідей, презентацій, усного опитування, не передбачене.

Політика академічної доброчесності. При виконанні завдань студенти мають дотримуватися вимог академічної доброчесності. Окремі порушення у вигляді некоректного запозичення та посилання на джерела, а також низька унікальність роботи і зловживання засобами генеративного штучного інтелекту, є підставою для зниження оцінки. Для робіт, які містять ознаки фабрикації, фальсифікації та несамотійного виконання, оцінювання здійснюється за результатами їх захисту або після отримання пояснень від студента.

Роботи, щодо яких встановлено порушення академічної доброчесності у вигляді академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації, роботи компілятивного характеру, роботи, повністю або в значній мірі створені штучним інтелектом, а також роботи, в яких виявлено використання інструментів штучного підвищення унікальності та маскуванню плагіату, не розглядаються і не оцінюються, а повертаються на переробку.

Під час проходження поточного та семестрового контролю студент має право користуватися тільки дозволеними викладачем засобами та ресурсами. Отримання будь-якої інформації від сторонніх осіб під час проходження контролю, а також використання заборонених засобів та джерел є підставою для відсторонення студента від проходження контролю без оцінювання його результатів.

Політика гнучкої траєкторії навчання та інклюзії. Студент має право на реалізацію гнучкої траєкторії навчання в межах курсу. Виконання окремих видів робіт, за погодженням з викладачем, може бути замінено на

індивідуальний проект (або його частину), виконання науково-дослідної роботи, участь у заходах неформальної освіти тощо, тематика яких знаходиться в межах курсу. У виняткових випадках, зокрема для студентів з особливими потребами, замість аудиторних видів роботи може виконуватися та оцінюватися додаткове індивідуальне завдання. Заміна поточного та семестрового контролю на інші види робіт при реалізації гнучкої траєкторії навчання не передбачена.

Політика неформальної освіти. Результати навчання, отримані студентом в процесі неформальної освіти, зокрема онлайн курсів, можуть бути зараховані у відповідному навчальному курсі. Результати, які відповідають окремій темі навчальної дисципліни зараховуються в кількості балів, що не перевищує загальну суму балів по всіх видах робіт за цією темою. Результати, які розширюють та доповнюють зміст навчальної дисципліни можуть бути зараховані як самостійна робота. Семестровий контроль зараховується, якщо загальний обсяг неформального навчання є не меншим за обсяг дисципліни, та передбачає підсумковий певний контроль в кінці неформального навчання. Якщо зміст неформального навчання частково співпадає с з програмою дисципліни, то зараховується його частка, відповідно до змісту та обсягів. Для зарахування результатів, студент має попередити викладача про неформальне навчання, а по його завершенню - надати викладачу документ, що підтверджує результати неформальної освіти (оригінал та копію) не пізніше, ніж за тиждень до дати семестрового контролю.

Оцінювання результатів навчання

Метою визначення загальних критеріїв оцінювання є уніфікація підходів до оцінювання досягнень студентів в межах освітньої програми. Загальна оцінка визначається за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка розраховується як сума оцінок за всі виконані роботи по всіх видах. Якщо максимальна оцінка за роботу не дорівнює граничній оцінці то здійснюється перерахунок

$$\text{Підсумкова оцінка} = \sum \text{гранична оцінка} \times \frac{\text{оцінка за роботу}}{\text{максимальна оцінка за роботу}}$$

де «гранична оцінка» - кількість балів, які може бути зарахована за виконання завдання, яка дорівнює частці даного завдання у відсотках від

максимальної сумарної оцінки у 100 балів, а добуток округлюється до цілого значення.

Оцінювання окремих видів робіт

Для усного опитування застосовуються наступні критерії:

Критерії оцінювання	Оцінка
Відповідь повна, змістовна та аргументована	5
Відповідь переважно розкриває зміст питання, достатньо аргументована	4
Відповідь достатньо повна і не містить суттєвих помилок	3
Відповідь неповна, наявні суттєві помилки	2
Відповідь фрагментарна, аргументація відсутня, наявні критичні помилки	1
Відповідь не відповідає запитанню або відсутня	0
Максимальна оцінка	5

Для доповідей, зокрема з презентаціями застосовуються наступні критерії

Критерії оцінювання	Оцінка
Доповідь повна, змістовна та аргументована	4
Доповідь достатньо повна і не містить суттєвих помилок	3
Доповідь неповна, наявні суттєві помилки	2
Доповідь фрагментарна, наявні критичні помилки	1
Доповідь не відповідає завданню, містить плагіат або відсутня	0
<i>Відповідь на додаткові запитання викладача та інших студентів</i>	Коефіцієнт
Відповідь на всі запитання	1,1
Відповідь на більшість запитань	1
Відповідь на окремі запитання	0,8
Не відповів на запитання	0,6
<i>Якість доповіді</i>	
Викладення	1,1
Викладення з частковим читанням	1
Читання	0,9
<i>Якість презентації</i>	
Презентація відповідає завданню, оптимальна за обсягом, доповнює та розширює зміст доповіді (або презентація не передбачена у завданні)	1,1
Презентація в цілому відповідає доповіді та доповнює її	1
Презентація дублює доповідь, частково відповідає доповіді, недостатня за обсягом	0,8
Презентація відсутня або не відповідає доповіді	0,6
<i>Дотримання регламенту</i>	
Доповідь в межах регламенту	1
Доповідь суттєво перевищує регламент	0,8
Максимальна оцінка (округлюється до цілого)	5

Для письмових робіт застосовуються наступні критерії

Критерії оцінювання	Оцінка
Завдання виконано в повному обсязі без помилок	5
Завдання виконано в достатньому обсязі і не містить суттєвих помилок	4
Завдання виконано частково або наявні суттєві помилки	3
Виконано окремі складові завдання або наявні критичні помилки	2
Зміст роботи не відповідає завданню, містить плагіат або робота не виконана	0
<i>Оформлення роботи</i>	
	Коефіцієнт
Повністю відповідає вимогам	1
Містить окремі порушення вимог	0,9
Містить суттєві відхилення від вимог	0,7
Не відповідає вимогам	0
<i>Обсяг роботи</i>	
В рекомендованих межах	1
Незначно відхиляється від рекомендацій	0,9
Значно відхиляється від рекомендацій	0,7
<i>Запозичення, джерела та посилання</i>	
В роботі використана достатня кількість авторитетних актуальних джерел на які є посилання	1
В роботі використана недостатня кількість джерел на які є посилання	0,9
Деякі посилання оформленні з помилками, наявні неактуальні/недостовірні джерела	0,8
Унікальність роботи низька, посилання оформлені з помилками	0,5
Посилання на джерела відсутні, використовуються неактуальні/недостовірні джерела	0
<i>Унікальність роботи</i>	
Відповідає вимогам	1
Не відповідає вимогам	0,7
Неприпустимо низька	0
Максимальна оцінка (округлюється до цілого)	5

Для завдань у формі тестів оцінка дорівнює сумі балів за правильні відповіді за результатами проходження тестування, а максимальна оцінка – максимальній сумі балів, яку можна отримати за проходження тесту за умови, що всі відповіді правильні.

Для розрахункових завдань, або комплексних завдань що складаються з декількох складових, які можуть оцінюватися незалежно загальна оцінка визначається як сума балів за виконані складові, а максимальна оцінка – максимальній сумі балів, яку можна отримати за успішне виконання всіх складових.

Для інших видів робіт (контрольних, курсових тощо), а також якщо характер і зміст завдання не дозволяє застосувати загальні критерії, критерії оцінювання обов'язково наводяться у методичних рекомендаціях до виконання даного завдання та/або у робочій програмі дисципліни.

Отримана оцінка за 100-бальною шкалою трансформується у 4-рівневу національну шкалу та шкалу ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	Мінімально достатнє опанування курсу
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Розподіл кількості робіт і граничних оцінок по темах та видах робіт

	Активність на заняттях	Опитування	Доповідь	Ессе	Презентація	Усього
Тема 1	2	3	10	5	6	100
Тема 2	2	3		5		
Тема 3	2	3		5		
Тема 4	2	3		5		
Тема 5	2	2 x 3	10	5		
Тема 6	2	3		5		
Тема 7	2	3		6		
Усього	14	24	20	36	6	100

Література

Основна:

1. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків. – Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 226 с. – Режим доступу: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Osnovy-naukovykh-doslidzhen-Pan-kiv-Malska.pdf>

2. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т. М. Брикова, О. Г. Терешкін. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2020. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. Екрана. – Режим доступу: https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/10813/1/navch_posib_nauk_doslidzhen_2020.pdf

3. Носачова Ю.В. Основи наукових досліджень: підручник / Ю. В. Носачова, Я.В. Радовенчик. - К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. - 132 с.

4. Ефективність наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-text-3025.html>
5. Сардак С. Е. Основи наукових досліджень : навч. посібник / С. Е. Сардак. – Д. : ДГУ, 2018. – 103 с. – Режим доступу: <https://philarchive.org/archive/SAR-126>
6. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Режим доступу: <http://lib.khnu.km.ua/>
7. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. – Режим доступу: <https://vpbm.com.ua/upload/>
8. Правила описування архівних документів : ДСТУ 4331:2004. – Режим доступу: http://library.nulau.edu.ua/POLN_TEXT/Zurnal/NO_BOOK/GOST/DSTU_4331_2004.pdf.
9. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – Електрон. вид. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – 117 с. – ISBN 978-966-97569-2-3. – Режим доступу: https://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrety/Academ_4_1_2_red1.pdf

Додаткова

1. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/node_docs/3008-2015.pdf
2. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. <https://dbn.co.ua/load/0-0-0-1773-20>
3. Putintsev, Anatolii., Klymenko, Oksana., Mala, Svitlana., Horlach, Alla., Petrukha, Nina., & Kovtun, Mykyta. (2022) Financial Aspects Of Social And Environmental Responsibility Of Business. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*, 12(2), XXIX, 49-56. - citation index ESCI in Web of Science (Thomson Reuters). http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120229/papers/A_09.pdf
4. Мала С.І. «Зелені» облигації як перспективний інструмент залучення інвестицій в екологічні проекти в Україні/ Клименко О.М. , Мала С.І. // Економічний вісник університету: Збірник наукових праць учених та аспірантів. – Переяслав –Хмельницький: ДВНЗ ПХДПУ ім. Г. Сковороди. Випуск 45. - 2020. – С. 52-60. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-45-52-60>

5. Клименко О.М., Мала С.І., Путінцев А.В. Особливості функціонування банківської системи України в умовах коронакризи// Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 32(71) №5, 2021. – С. 49-54.

https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/32_71_5/12.pdf

6. Черемісіна, Т., Мала, С., & Дудукалова, О. (2024). СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЛЬ КРЕДИТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ. *Економіка та суспільство*, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-88>

7. Клименко О.М., Мала С.І. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА// Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2023 р. Ч. 2. Львів: ЛНУП, 2023. 420 с. С.138-142 ISBN 978-617-7915-96-5